

KU CZCI

Stanisław Dawidziuk

KU PAMIĘCI PROFESORA LESZKA KRZYŻANOWSKIEGO¹

[**słowa kluczowe:** nadanie imienia wydawnictwu, życiorys L. Krzyżanowskiego]

Streszczenie

W 2008 r. Oficyna Wydawnicza WSM Warszawa przyjęła oficjalną nazwę Oficyna Wydawnicza Wyższej Szkoły Menedżerskiej im. Leszka Krzyżanowskiego. W artykule przedstawiono dokonania zmarłego w 2005 r. profesora L. Krzyżanowskiego, który ostatnie lata swojego życia poświęcił tej szkole wyższej.

* * *

Leszek Jerzy Krzyżanowski urodził się 13 kwietnia 1926 r. w Stanisławowie (dzisiaj Ivano-Frankovsk) i zmarł 14.05.2005 r. w Warszawie. Od 1998 r. był nauczycielem akademickim w WSM w Warszawie, członkiem jej Senatu oraz przewodniczącym Komisji Senackiej ds. Rozwoju Kadr, Badań, Wydawnictw i Współpracy Naukowej z Zagranicą. W 2000 roku utworzył Centrum Przemian Cywilizacyjnych i został jego dyrektorem. Był inicjatorem powołania Oficyny Wydawniczej WSM SIG w 1999 r., pełniąc funkcję jej redaktora naczelnego. W powołanym przez Rektora Kolegium Oficyny Wydawniczej pełnił funkcję przewodniczącego tej jednostki organizacyjnej. Od 2008 r. wydawnictwo naukowe tej szkoły przyjęło nazwę Oficyna Wydawnicza Wyższej Szkoły Menedżerskiej im. Leszka Krzyżanowskiego.

¹ Niniejszy materiał wspomnieniowy powstał w znacznym zakresie dzięki dokumentom zebranych i opracowanych przez Andrzeja Stankiewicza do publikacji z okazji jubileuszu 50-lecia pracy naukowo-dydaktycznej oraz jubileuszu 75-lecia profesora Leszka Krzyżanowskiego, jaki miał miejsce w 2001 r.

Powody takiej decyzji najlepiej uzasadniają jubileuszowe życzenia złożone przez Senat WSM w 2001 r. z okazji 50-lecia pracy naukowo-dydaktycznej Profesora oraz 75-lecia jego urodzin.

„Sprawia nam wielką satysfakcję fakt, że wśród nas w Senacie znajduje się człowiek tego pokroju i wielkiego formatu intelektualnego, kojarzony w świadomości polskiej społeczności naukowej z otwartością, mądrością, kompetencjami, rozważą, wrażliwością i poczuciem odpowiedzialności”.

Leszek J. Krzyżanowski w latach 1933–1939 uczęszczał do szkoły podstawowej we Lwowie i równoległe – do szkoły muzycznej przy Lwowskim Konserwatorium, w klasie fortepianu. Szkolenie na poziomie średnim kontynuował w tajnym nauczaniu, w którym dzięki uczestnictwu nauczycieli akademickich, w tym również profesorów Uniwersytetu i Politechniki Lwowskiej, pozyskał w najbardziej chłonnym wieku młodzieńczym gruntowne podstawy wiedzy, zarówno humanistycznej, jak i matematyczno-fizycznej. Wstąpił wówczas w szeregi Armii Krajowej. Po aresztowaniu w lipcu 1944 r. Lwowskiej Komendy AK zbiegł przez zamkniętą już wówczas granicę do Polski. Ukrywał się w Beskidach Wschodnich, gdzie udzielając korepetycji z łaciny, propedeutyki filozofii, historii i matematyki oraz kontynuując szkolenie w podchorążówce AK, przygotowywał się do matury. Egzamin dojrzałości złożył w trybie eksternistycznym w renomowanym liceum matematyczno-fizycznym im. ks. S. Konarskiego w Rzeszowie, po czym podjął studia w Akademii Handlowej w Krakowie. Nie mogąc jednak uzyskać ani zameldowania, ani pracy ze względu na brak dokumentów repatriacyjnych, przerwał studia i wyjechał na Ziemię Odzyskane, gdzie pionierów z maturą, zgłaszających gotowość stałej pracy, o nic nie pytano.

W roku 1946, po repatriacji rodziców, wznowił studia w WSE we Wrocławiu na specjalności „administracja przedsiębiorstwem”, a w rok później – rozpoczął studia na Wydziale Prawa Uniwersytetu Wrocławskiego, również na specjalności administracji, które kontynuował równoległe, pracując jednocześnie zawodowo 6 lat na stanowiskach kierowniczych w przemyśle, energetyce i budownictwie. Po ukończeniu obu fakultetów przeszedł w roku 1951 do pracy naukowo-dydaktycznej w Politechnice Wrocławskiej, początkowo w Katedrze Ekonomii, a od roku 1954 w Katedrze Ekonomiki i Organizacji, której był współtwórcą i kierownikiem Zakładu Ekonomiki i Organizacji w Budownictwie. W latach 1953–1956 odbył studia techniczne na Wydziale Budownictwa.

Już w pierwszym okresie działalności badawczej wykonał szereg prac na rzecz instytucji naukowych, takich m.in. jak: Komitet Zagospodarowania Ziemi Górskich PAN, resortowy Instytut Urbanistyki i Architektury w Warszawie, Główna Komii-

sja Gospodarki Wodnej Towarzystwa Rozwoju Ziem Zachodnich, Komitet Elektryfikacji Polski PAN. Dotyczyły one: metodyki planowania regionalnego, aktywizacji gospodarczej małych miast oraz małej energetyki wodnej na Ziemiach Zachodnich, zasobów energii wodnej w Polsce i metodyki ich wykorzystania i, wreszcie – metod oceny rentowności budowy elektrowni wodnych. Zwłaszcza to ostatnie zagadnienie było przedmiotem jego publikacji oraz rozprawy doktorskiej.

Jego zainteresowania naukowe ewoluowały stopniowo od zagadnień inżynierii produkcyjnej, poprzez problemy organizacji i zarządzania przedsiębiorstwami i ich siecią, ku podstawowym problemom organizacji i zarządzania.

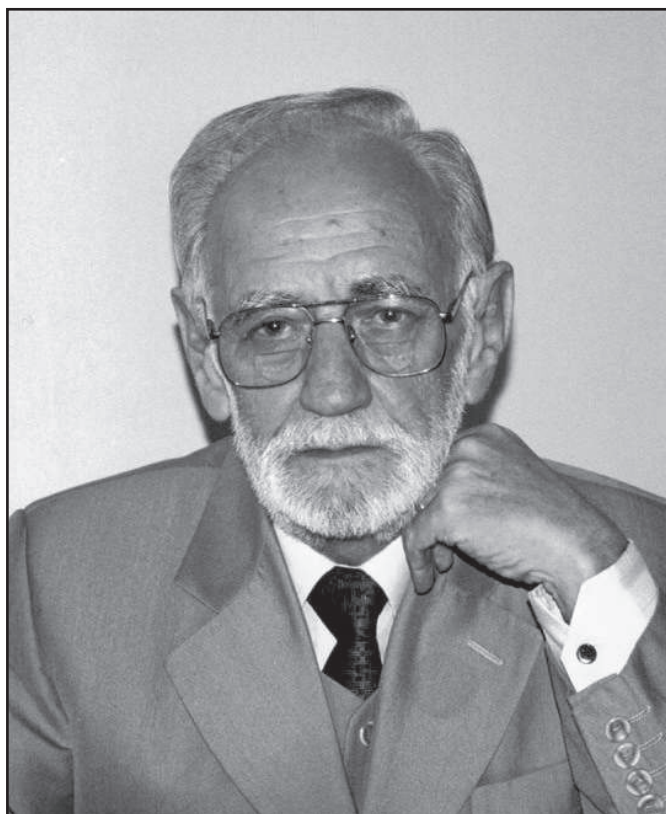
Odrębny nurt stanowiły prace nad reformą systemu kształcenia, ukierunkowaną na kreowanie twórców postępu techniczno-organizacyjnego i cywilizacyjnego oraz koncepcją wieloaspektowego podejścia w kształceniu z zakresu zarządzania, które zasadały się na jego wielod dziedzinowej wiedzy i znajomości praktyki. Publikowane początkowo w materiałach uczelnianych, następnie w kwartalnikach krajowych i zagranicznych, prezentowane na zjazdach międzynarodowych, a także, później, na sympozjum rektorów zorganizowanym przez British Council pod auspicjami UNESCO przysporzyły mu wiele obowiązków organizacyjnych w macierzystej uczelni oraz w resorcie nauki i szkolnictwa wyższego, a także za granicą, odcinając go na dekadę od badań podstawowych.

Od końca lat siedemdziesiątych Leszek J. Krzyżanowski, wówczas prof. nauk technicznych, ale przecież także ekonomista, prawnik i metodolog nauk, podejmuje prace nad genezą, procesem kształtowania się i stanem nauki o zarządzaniu oraz założeniami ontologicznymi i epistemologicznymi, metodologią uprawiania i przesłankami rozwoju nauki. Prace te prezentuje na międzynarodowych sympozjach naukowych i ogłasza w latach 1979–1985 na łamach kwartalników „Organizacja i Kierowanie” oraz „Problemy Organizacji”, a także w zagranicznych wydawnictwach monograficznych. Ten nurt badań wieńczy wielonakładowy traktat *Podstawy nauki zarządzania*, PWN, Warszawa 1985.

W ciągu następnych lat, już także jako prof. zw. nauk ekonomicznych, L. J. Krzyżanowski kontynuuje badania nad zmianami w paradygmatach, studiując w tym celu dzieła z historiozofii nauki i ogólnej metodologii nauk, a także – dzieła z psychologii społecznej, socjologii i antropologii kulturowej, by opracować aksjologiczne założenia nauk z dziedziny zarządzania. I znów, po cyklu artykułów, ukazuje się traktat *Podstawy nauk o organizacji i zarządzaniu*, PWN, Warszawa 1992, o objętości 30 arkuszy wydawniczych, który, mimo znacznego nakładu, szybko znika z półek księgarskich. W roku 1994 ukazuje się jego II wydanie, wzbogacone o wątki dotyczące znaczenia badań podstawowych dla postępu naukowego, społeczno-gospodarczego i kulturowo-cywilizacyjnego.

W roku 1995 ukazuje się w formie zwartej, opracowanie prof. Leszka J. Krzyżanowskiego, *Nauki o organizacji i zarządzaniu w Polsce w latach 1900–1995*, sporządzone z inicjatywy KNOiZ PAN w związku z prowadzonymi wówczas pod auspicjami tego Komitetu badaniami nad dotychczasowymi i pożądanymi kierunkami rozwoju tych nauk w Polsce. Zawiera ono faktograficzne przedstawienie, w ujęciu historycznym i na tle uwarunkowań politycznych i prawnych, niemal stuletniego już wówczas procesu tworzenia, znoszenia i przekształcania instytucji powołanych do twórczego rozwijania i krzewienia wiedzy z dziedziny organizacji i zarządzania oraz procesu narastania rodzimego dorobku naukowego z tej dziedziny w formie dzieł zwartych.

W roku 1999 ukazuje się kolejna książka L. J. Krzyżanowskiego, *O podstawach kierowania organizacjami inaczej: paradygmaty, metafory, modele, filozofia, metodologia, dylematy, trendy*, PWN, 30 arkuszy wydawniczych.

Fot. 1. Profesor Leszek Jerzy Krzyżanowski
(zdjęcie z zasobów archiwalnych WSM)

Ku pamięci profesora Leszka Krzyżanowskiego

Łączny dorobek prof. Leszka J. Krzyżanowskiego obejmuje ok. 240 pozycji, w tym ok. 160 publikacji o różnej formie, od traktatów, poprzez monografie, artykuły, komunikaty z badań, recenzje, polemiki i eseje publikowane w formie zwartej, w rocznikach i kwartalnikach, rzadziej w miesięcznikach, ale też w tygodnikach, takich np. jak „Życie Gospodarcze”, „Nowe Życie Gospodarcze”, „Kultura” i in. Pozostały dorobek to projekty, raporty i ekspertyzy na rzecz instytucji naukowych i gospodarczych, przeważnie indywidualne, rzadziej zespołowe (2–3 osobowe), nigdy na rzecz polityków czy osób „na urzędzie”.

Prof. Leszek J. Krzyżanowski wniósł wkład w organizację nauki, kształcenia i działalności edytorskiej, m.in. jako organizator i dyrektor Instytutu Organizacji i Zarządzania Politechniki Wrocławskiej (1968–1970), wieloletni prorektor tej uczelni (1971–1980), członek Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego (1969–1975) i wieloletni (1969–1979) przewodniczący resortowego zespołu naukowo-dydaktycznego ds. kierunku „Organizacja i zarządzanie przemysłem”. Był członkiem Komitetu Nauk Organizacji i Zarządzania PAN przez wszystkie kadencje, od powołania tego Komitetu w 1969 r. W latach 1970–1972 był członkiem komisji powołanej w celu przygotowania umowy z Fundacją Forda w sprawie kształcenia kadr naukowych i profesjonalnych z zakresu zarządzania. Wizytował wówczas kilkanaście czołowych uniwersytetów amerykańskich. Odwiedzał również, w następnych latach, w tych sprawach uniwersytety w RFN, Wielkiej Brytanii, Szwajcarii i Hiszpanii, a także liczne uczelnie w krajach Europy Środkowo-Wschodniej, Azji, Bliskiego Wschodu i Ameryki Środkowej. Od roku 1977 był członkiem kolegium redakcyjnego kwartalnika „Organizacja i Kierowanie”, organu KNOiZ PAN, z wyjątkiem okresu przebywania za granicą, przy czym w latach 1994–1999 pełnił funkcję redaktora naczelnego. Przez wiele lat współpracował z PWN i innymi oficynami wydawniczymi, jako inicjator i recenzent zamierzeń wydawniczych, w tym też przekładów, a niekiedy także jako redaktor dzieł z naszej dziedziny nauki. W latach 1988–1990 był członkiem Centralnej Komisji ds. Tytułu i Stopni Naukowych, w następnych kadencjach nie kandydował, ale bywał dość często powoływany na recenzenta, zwłaszcza w interdyscyplinarnych sprawach. Od roku 1984 prof. Leszek J. Krzyżanowski pracował w placówkach naukowo-badawczych. W latach 1986–1988 był dyrektorem Instytutu Administracji i Zarządzania w Warszawie. W roku 1989 przeszedł do pracy w Zakładzie Nauk Zarządzania PAN, przekształconym w roku 1991 w Centrum Badań Przedsiębiorczości i Zarządzania. W roku 1998 wznowił działalność edukacyjną w niepublicznej (społecznej) warszawskiej Wyższej Szkole Menedżerskiej SIG (Stowarzyszenie Inicjatyw Gospodarczych), w której pełnił także funkcję przewodniczącego Komisji Senackiej ds. Rozwoju Kadry, Badań, Wydawnictw i Współpracy Naukowej

z Zagranicą, dyrektora Centrum Przemian Cywilizacyjnych i dyrektora Oficyny Wydawniczej WSM.

Za osiągnięcia naukowo-badawcze i dydaktyczne oraz wkład w organizację nauki i kształcenia otrzymał wiele nagród i odznaczeń, w tym cztery indywidualne nagrody I st. Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego, a z odznaczeń, m. in. Krzyż Kawalerski i Oficerski Orderu Odrodzenia Polski.

Na zakończenie kilka ciepłych zdań na temat osobowości tego zasłużonego i wybitnego naukowca, charakteryzującego się wielką wrażliwością społeczną, nastawionego na rozwiązywanie nabrzmiałych w tym zakresie problemów.

Miał nieocenione zdolności organizatorskie i umiejętność nawiązywania przyjaznych kontaktów, zarówno zawodowych jak i osobistych. Był doskonałym przykładem wspaniałej osobowości, otwartej na nowatorskie pomysły, harmonię we wzajemnych relacjach, pogodnej, z uśmiechem na obliczu w każdej, nawet najtrudniejszej sytuacji. Szampański profil jego osobowości był ważnym elementem wykonywanych zadań, w toku całej ponad półwiecznej kariery naukowej.

Niech te kilka zdań pośpiesznie skreślonych odda chociaż w zarysie ogrom jego dokonań w toku trudnej kariery akademickiego myśliciela i badacza, a także działacza społecznego, organizatora nauki i wychowawcy młodzieży. Zapamiętajmy go jako znakomity wzór do naśladowania.

Profesor Leszek Krzyżanowski pochowany został w Warszawie na Powązkach.